

Окурмандык сабаттуулук боюнча PISAга багытталган тест

7-КЛАСС

Берилген текстти окуп чыккыла.

Гаджеттер жана коркунучтар

Өткөргүчтөрдө электр чыңалуусунун туруктуу болбой, тез-тез секиргени кубаттагычтын иштебей калышына алып келет. Электроника боюнча адис, физика жана математика илимдеринин кандидаты, Марат Сарыбаев «Агент.кж» агенттигине телефонду кубаттагычта дайыма күйгүзүп коюу коркунучу жөнүндө айтып берди.

"Токту өткөрүп берүүдө чыңалуу тез-тез өзгөрүп турат, кээде чоң амплитудалык чыңалуу болот. Мындай абал кубаттагычтын иштебей калышына алып келет. Турмуш-тиричиликте колдонулган электр тармагындагы ток чыңалуулары эң жогорку сапаттагы жабдууларды да иштен чыгарышы мүмкүн", - дейт Сарыбаев. Физиктин айтымында, катуу шамал, күн күркүрөө жана жамгырда электр тармактарындагы чыңалуу жогору болот. Бул учурда бардык электр шаймандарын өчүргөн жакшы. Бирок жабдуулар күйүп кетет деп коркуу туура эмес.

"Негизи дээрлик бардык кубаттагычтарда мындай өзгөчө учурларда коргоочу функциялары болот. Ошол эле учурда сапатсыздары дагы бар, мисалы, телефонго туташкан кабелдин, телефондун кубаттагычынын ысып кеткендигин байкасаңыз, аны алмаштырган жакшы" - дейт эксперт өзүнүн кеңешинде. Ал ошондой эле кубаттагычтардын көбү туруктуу туташуу үчүн иштелип чыкканын, бирок алардын ички компоненттери убакыттын өтүшү менен эскирерин кошумчалады. Жараксыз болуп калуу кырдаалына өзгөчө арзан жана үч жылдан ашык убакыттан бери иштеп келе жаткан кубаттоочу жабдуулар кабылары ырасталгандыгын белгилеген.

Тапшырмаларды аткаргыла.

Туура жоопторду тегеректеп белгилегиле.

№1. Кубаттагычтын жараксыз болуп калышынын 2 себебин аныктагыла.

1. _____
2. _____

№2. Окумуштуунун ою боюнча, жогорку сапаттагы электр шаймандарынын иштен чыгышына эмне таасир берет?

- А) электр тармагы
- Б) амплитудалык чыңалуулар
- В) чыңалуунун төмөндөшү
- Г) тез-тез кубаттоо

№3. Кайсы учурда чыңалуу жогору болот?

- А) кубаттагыч дайыма иштеп турганда;
- Б) үч жылдан ашык иштеген телефондордо
- В) баасы арзан кубаттагычтарда;
- Г) шамал болуп, күн күркүрөп жаан жааган мезгилде

№4. Төмөнкү ырастоолордун бир нече туура жоопту белгилегиле.

- А) Кубаттагычтардын баарында коргоочу кызматтары болот.
- Б) Аз чыңалуулар кубаттагычтарды иштен чыгарат.
- В) Кубаттагычтар иштен бат-баттан чыгып турат.
- Г) Кубаттагычтардын арасында сапатсыздары кездешет.
- Д) Сапаттуу кубаттагыч телефондун ысышына алып келет.

№5. Таблицада берилген ырастоолор тексттин маалыматында камтылгандыгын аныктаңыз жана "туура" же "туура эмес" экенин белгилегиле.

Маалыматты аныктоо	Туура	Туура эмес
Марат Сарыбаев телефондун кубаттагычын дайыма күйгүзүп коюу зыян дейт.		
Өткөргүчтө чыңалуу болсо электр шаймандары күйүп кетүү коркунучу болот.		
"Агент кж" агенттиги өткөргүчтөгү чыңалуулар жөнүндө маек курган.		
Кубаттагычтардын ички түзүмдөрү эч качан эскирбейт.		

№6. 3-сүрөт эмнени түшүндүрөрүн белгилегиле.

1) 220 В тармакка кубаттагыч түзүмдү туташтыргыла.

2) Кызыл өң батареянын кубатынан кетип жаткандыгын билдирет.

3)

- А) Жашыл өң кубаттоонун зарылдыгын билдирет. Кубаттагычты тармакка калтыруу керек.
 Б) Жашыл өң кошумча кубат керектигин билдирет. Кубаттагычты тармакка кошуу керек.
 В) Жашыл өң кубаттоо чекке жеткенин билдирет. Кубаттагычты тармактан ажыратуу керек.
 Г) Жашыл өң кубатталгычка коркунуч келтирет. Кубаттагычты тармактан бөлүү керек.

№7. Текстке жана сүрөткө кайсы коопсуздук эрежеси туура келерин аныктагыла.

- А) Өрт коопсуздугунун алдын алыңыз! Кубаттагычтар менен ойнобоңуз!
 Б) Өрт коопсуздугунун эрежесин сактаңыз! Кубаттагыч түзүмдү сайгычта калтырбаңыз!
 В) Ар бир иштин эрежесин сактаңыз! Кубаттагыч түзүмдү курулушта пайдаланбаңыз!
 Г) Өрт коопсуздугунун себептерин аныктаңыз! Кубаттагычтардын изилдөөлөрүн жүргүзбөңүз!

№8. Тексттеги башкы ой эмне тууралуу?

- А) жаратылыш кубулуштарынын өткөргүчтөргө тийгизген таасири тууралуу;
 Б) телефондун кубаттагычын дайыма күйгүзүп коюу коркунучу тууралуу;
 В) чоң амплитудалык чыңалуулардын табиятын ачып берүү тууралуу;
 Г) кымбат телефон кубаттагычтын көпкө иштегенге шарт түзгөнү тууралуу.

№9. Текстте кубаттандыргычтын сапатсыз экендигинин кандай белгиси берилген?

- А) шамал иштетпей салса
 Б) телефонду өчүрсө
 В) баасы арзан болсо
 Г) кубаттагыч ысыса

№10. Текстте эмненин тастыкталганы тууралуу билдирүү бар?

- А) эң жогорку сапаттагы жабдуулар да иштен чыга турганы
 Б) токтун чыңалуусу тез-тез амплитудалык өзгөрүшү
 В) 3 жылдан ашык иштеген кубаттагычтар жараксыз болору
 Г) жабдуулар күйүп кетет деп коркуу негизсиз деп табылганы